

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра облікових технологій та оподаткування

Затверджено

На засіданні кафедри обліку і аудиту
економічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 1 вересня 2023 р.)

Завідувач кафедри

 проф. Рудницький В.С.

Силабус

з навчальної дисципліни

«Методи і моделі прийняття рішень в аналізі та аудиті»

**що викладається в межах освітньо-професійної програми підготовки
другого(магістерського) рівня вищої освіти здобувачів
із спеціальності 071 «Облік і оподаткування»**

Львів 2023 р.

Силабус курсу «Методи і моделі прийняття рішень в аналізі та аудиті»

2023 – 2024 навчального року

Назва курсу	Методи і моделі прийняття рішень в аналізі та аудиті
Адреса викладання курсу	Львів, проспект В.Чорновола, 53. Економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра облікових технологій та оподаткування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 «Управління та адміністрування» 071 «Облік і оподаткування»
Викладачі курсу	Кундря-Висоцька Оксана Петрівна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри облікових технологій та оподаткування
Контактна інформація викладачів	oksana.kundria-vysotska@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Кафедра облікових технологій та оподаткування, економічний факультет. Львів, проспект В.Чорновола 61 кім 321. Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype, Teams або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам навчального процесу необхідні знання з практики прийняття рішень в аналізі і аудиті; застосовувати набуті теоретичні знання і практичні навички під час виконання навчальних вправ і ситуацій щодо прийняття таких рішень.
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна «Методи і моделі прийняття рішень в аналізі і аудиті» призначена для формування системи знань з бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту для підготовки оптимальних управлінських рішень. Дисципліна «Методи і моделі прийняття рішень в аналізі і аудиті» є вибірковою зі спеціальності 071 для освітньої-програми програми підготовки бакалавра, яка викладається у 2-му семестрі в обсязі 4 кредити для денної форми навчання (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою викладання навчальної дисципліни «Методи і моделі прийняття рішень в аналізі і аудиті» є формування системи базових знань з теорії і практики прийняття рішень в аналізі і аудиті. Цілі вивчення курсу «Методи і моделі прийняття рішень в аналізі і аудиті» Навчити студентів визначати методи ухвалення рішень та формалізувати процедури підготовки рішень у аналізі та аудиті як у процесі їх виконання, так і після завершення процедури формування

	результатів (моделей) рішень в аналітичному чи аудиторському висновках.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті [текст]: навч.посіб. / (О. В. Сметанко, І. С. Шарапова, В. О. Горбачьов, Н. В. Бурдюг, Г. С. Коваленко, О. С. Сорокіна); за ред. О. В. Сметанко. – К.: "Центр учбової літератури", 2013. – 456 с. 2. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті: навч.посіб./ Н.М. Гаркуша, О.В. Цукатова, О.О. Горошанська. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2012. – 591 с. 3. Іванієнко В.В., Отенко В.І. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті. Навчальний посібник.- Х.: ВД "ІНЖЕК", 2012.- 304 с. 4. Лубенець С.В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті. Навчальний посібник.- Л.: "Магнолія 2006", 2010.- 264 с. 5. Захарченко В.І., Балахонова О.В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті. Навчальний посібник.-Л.: "Магнолія 2006", 2012.-353 с. 6. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті. Навчальний посібник для студентів спец. 7.05106 " Облік і аудит"/ За ред. Д.є.н. проф. Ф.Ф. Бутинця, к.є.н. доц. М.М. Шигун. – Житомир. ЖДТУ, 2004. – 352 с. 7. Бутко А.Д. Методи і моделі в економічному аналізі та аудиті: навчальний посібник/ А.Д. Бутко, О.О. Заремба. – К.: КНТЕУ, 2009. <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процедури моделювання та прийняття рішень в процесі аудиту: монографія / В.С. Рудницький, О.М. Бунда. – Львів: Видавництво Львів. комерц. Академії, 2009. – 208 с. 2. Приймак В.М. Прийняття управлінських рішень: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2008. – 240 с 3. Аналіз вигід і витрат: Практ. посібник /Секр. Ради Скарбниці Канади; пер. с англ. С. Соколик; наук. ред. О. Кілієвич.- К.: Основи, 2000.- 175 с. 4. Аналіз вигід і витрат. Концепції і практика: Пер. з англ. /Ентоні Е.Боардм, Девід Х.Брінберг, Ейдан Р.Вайнінг, Девід Д.Вайнер. – К.: Видавництво «АртЕк», 2003. – 568 с. 5. Редченко К. І. Аудит стратегічних управлінських рішень, прогнозів та проектів. – К., 2003. – 320 с. 6. Пилипенко А. А. Стратегічна інтеграція підприємств: механізм управління та моделювання розвитку: монографія. Х.: ВД "ИНЖЕК", 2008. 408 с.
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	Очний : загальна кількість годин – 90, з них: аудиторні години - 32 (лекції - 16, практичні - 16), самостійна робота - 88;
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент:</p> <p style="text-align: center;">- знатиме:</p> <p>➤ теоретико-методологічні основи системного аналізу управлінських проблем;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ методологічні підходи до прийняття рішень, методологічні основи оцінки ефективності рішень, види моделей і методів, методик прийняття рішень; ➤ концепцію програмно-цільового підходу в обґрунтуванні управлінських рішень; ➤ будову процесу прийняття рішень та позиціонування в ньому аналізу і аудиту; ➤ критерії оцінки альтернатив рішень для підготовки оптимального проекту рішення в умовах визначеності і невизначеності; просторово-часові моделі аналізу безбитковості діяльності; ➤ методи аналізу результатів і витрат у прийнятті рішень з врахуванням (недопущенням) втраченої вигоди (аналіз вигід і витрат); ➤ зміст методів аналітичного обґрунтування ситуаційних рішень; ➤ зміст методів і моделей аналітичного обґрунтування: рішень з оптимізації операцій із управління матеріальними запасами, інвестиційних фінансових рішень, рішень, що забезпечують нормалізацію, зміцнення фінансового стану підприємства; ➤ процес розробки, прийняття і реалізації стратегічного управлінського рішення, моделі алгоритмічних і евристичних стратегічних рішень та аналітичні методи їх реалізації; <p style="text-align: center;">- умітиме:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ застосовувати методи і прийоми системного аналізу управлінських проблем; ➤ виконувати структурування рішення, інтерпретувати принципи рішень, встановлювати взаємозв'язок рішення з функціями управління; ➤ розробляти програмно-цільові рішення із застосуванням “дерева цілей” і “дерева рішень”; ➤ інтегрувати в процес прийняття рішень аналітичний і аудиторський процеси; ➤ вибирати оптимальний варіант рішення серед альтернатив на основі відповідності результатів їх реалізації ("вигоди-витрати") цілям діяльності; ➤ розробляти рішення з недопущення збитковості чи її подолання, а також зростання прибутку; ➤ моделювати ситуації та застосовувати методи ситуаційного аналізу в прийнятті рішень ; ➤ моделювати рішення: з досягнення оптимальних вартісно-часових характеристик щодо забезпеченості підприємства матеріальними запасами, з інвестицій в основні фонди для розробки проектів інвестиційних рішень; зфінансових інвестицій для формування та розробки портфельних інвестиційних рішень; з фінансових рішень щодо активів, зобов'язань, власного капіталу для позитивного впливу на фінансовий стан підприємства;
Ключові слова	Модель, метод, рішення, процес прийняття рішення, аналіз, аудит.
Формат курсу	Очний

	Проведення лекцій, практичних занять. Консультації, екзамен.
Теми	<p>Лекційна тематика.</p> <p>Тема 1. Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень (аналітичний контекст аудиторського обґрунтування і верифікації).</p> <p>Тема 2. Системний аналіз управлінських проблем.</p> <p>Тема 3. Методична основа підготовки проектів управлінських рішень.</p> <p>Тема 4. Аналіз варіантів і підготовка управлінських рішень.</p> <p>Тема 5. Моделі аналізу вигод і витрат.</p> <p>Тема 6. Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень.</p> <p>Тема 7. Програмно-цільове управління та управлінські рішення.</p> <p>Тема 8. Моделі розв'язання проблем безбиткової діяльності</p> <p>Практичні завдання з аналітичного обґрунтування рішень.</p> <p>Завдання 1. Моделювання і та розрахунково-аналітична підготовка рішень з управління безбитковістю діяльності у багатоваріантних ситуаціях.</p> <p>Завдання 2. Моделювання і та розрахунково-аналітична підготовка рішень з обґрунтування інвестиційних рішень</p> <p>Завдання 3. Моделювання і та розрахунково-аналітична підготовка аудиторських рішень-рекомендацій з управління діяльністю підприємств.</p> <p>Завдання 4. Моделювання та застосування аналітичних методів обґрунтування рішень у відносинах з контрагентами в умовах невизначеності.</p> <p>Завдання 5. Аналітичне обґрунтування рішень у виборі методів, що визначаються стратегією підприємства.</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії прийняття рішень; організації і методики аналізу, аудиту; економіко-математичних методів.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Вивчення даної дисципліни пов'язується з дисциплінами, які вивчалися раніше або вивчаються паралельно та індивідуальною роботою за цими дисциплінами (курсіві, лабораторні роботи тощо), з можливістю продовження на основі тематичної наступності і зацікавленості студентів у використанні нових знань, умінь і навиків, а також з орієнтацією на виконання випускної кваліфікаційної роботи.</p> <p>Виконувана студентами робота має блок-модульний характер, тобто є виконанням цілісного завдання з розв'язання задачі, яка у формалізованому поданні представляє алгоритмічну частину аналітичної чи аудиторської задачі та використовується у постановках задачі, що проектується.</p> <p>В роботі над розробкою рішення інформаційно-комунікативні зв'язки розробників зорієнтовані: на інтегроване генерування результату з врахуванням суміжних актуальних знань (в межах діалогових сценаріїв рішень) з диференціацією і локалізацією відповідальності за прийняття і реалізацію управлінських рішень;</p> <p>на встановлення предметних комунікативних сеансів діалогу між учасниками управлінських рішень та координація їхніх дій із загальносистемною і локальною мотивацією розробників і виконавців управлінських рішень.</p>

Необхідне обладнання	Для вивчення курсу слід вживати програми відповідних прикладних продуктів
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо: 100% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 100 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька самостійних робіт за ділянками обліку та з формування фінансової звітності.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані під час виконання практичних та індивідуальних завдань, підсумкових опитувань, самостійній роботі. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання поточного контролю.	<p>Перелік залікових питань.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи управління як основа управлінських рішень. 2. Сутність, зміст та функції управлінського рішення. 3. Види управлінських рішень. 4. Вимоги, що висуваються до управлінських рішень. 5. Поняття управлінської проблеми. Роль системного аналізу у розв'язанні управлінських проблем. 6. Суть та зміст системного аналізу. Передумови його застосування для вирішенні управлінських проблем. 7. Особливості застосування системного аналізу для вирішенні управлінських проблем. 8. Класифікація проблем прийняття управлінських рішень. 9. Процес системного аналізу проблем. 10. Методи і прийоми системного аналізу.

	<p>11. Класифікація моделей процесу ухвалення рішень. 12. Багатоаспектний підхід прийняття управлінських рішень. 13. Методи прийняття управлінських рішень. 14. Моделювання при прийнятті управлінських рішень. 15. Етапи процесу прийняття рішення та їхній аналітичний зміст. 16. Формулювання задачі формалізації процесу ухвалення рішень. 17. Суть програмно-цільового управління. 18. Прийняття рішень з допомогою "дерева цілей" і "дерева рішень". 19. Вибір стратегії управлінських рішень. 20. Оцінка варіантів управлінських рішень. 21. Організація виконання рішень. 22. Оцінка ефективності прийнятих рішень. 23. Прийняття рішень, пов'язаних з недопущенням збитковості 24. Економічна модель беззбитковості виробництва. 25. Методика проведення аналізу беззбитковості. 26. Модель аналізу вигід і витрат. 27. Методи оцінки інвестицій в основні фонди, що враховують і не враховують часовий аспект вартості інвестованих грошей. 28. Методи оцінки інвестицій в основні фонди, що враховують часовий аспект вартості інвестованих грошей 29. Методи аналізу фінансових інвестицій. 30. Аналіз стратегії господарюючого об'єкта. 31. SWOT – аналіз в прийнятті управлінських рішень. 32. Стратегічний вартісний аналіз. 33. Моделі управління матеріальними запасами. 34. Моделювання в управлінні фінансовою діяльністю підприємства. 35. Моделювання управління заборгованістю. 36. Види стратегій і моделей прийняття рішень. 37. Процес прийняття стратегічних рішень в управлінні розвитком підприємства.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Денна форма навчання

16 тиж. 32 год.	Тема, план	Форма діяльності	Література. Ресурси в інтернеті	Год.	Термін виконання
4	<p>Тема 1. .Сутність, принципи і вимоги до управлінських рішень Закони управління, що впливають на прийняття управлінських рішень. Специфічні закономірності управління. Загальні поняття про управлінське рішення. Сутність, завдання, предмет,</p>	Лекція	1, 5, 8,10 – 14	2/2	2 тижні

	<p>функції, суб'єкти й об'єкти управлінських рішень. Управлінське рішення в циклі управління. Блочна модель підготовки й прийняття рішення. Ієрархічна взаємозалежність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень і вимоги до них.</p>				
4	<p>Тема 2. Системний аналіз управлінських проблем Системний підхід до управління. Поняття системи, її елементів та властивостей. Структуризація проблем. Основні напрямки застосування ідей та принципів системного аналізу для вирішення управлінських проблем. Класифікація моделей й методів системного аналізу. Процедури системного аналізу. Основні принципи застосування системного підходу до вирішення управлінських завдань.</p>	Лекція, практичне заняття	1, 5, 8, 10 – 14	2/2	2 тижні
4	<p>Тема 3. Методична основа підготовки проектів управлінських рішень Актуальні методології в системі розрахунків, прийняття і реалізації управлінських рішень. Сутність методів обґрунтування і прийняття управлінських рішень, їх класифікація. Евристичні методи в прийнятті УР. Методи групової роботи і методи індивідуальної роботи. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень в економічній сфері. Прийоми й методи економічного аналізу. Багатопланові аналітичні методи. Визначення і сутність понять „ модель” та „ моделювання.” Класифікація</p>	Лекція, практичне заняття	1, 5, 8, 10 - 14	2/2	2 тижні

	моделей фінансового і економічного аналізу.				
4	<p>Тема 4. Аналіз варіантів і підготовка управлінських рішень</p> <p>Вибір варіантів рішення. Дії з підготовки варіантів рішення і розробка моделі аналітичної роботи. Порівняльний аналіз проектів різної тривалості. Прийняття рішень за детермінованих умов, умов ризику. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах недостатньої інформації і вигідності. Підготовка управлінських рішень в умовах інфляції. Оптимальні управлінські рішення. Рангування альтернативних проектів. Критерії вибору варіантів рішень. Критерій Лапласа. Критерій середнього виграшу. Критерій Ваальда. Критерій Севіджа. Критерій максімакс.</p>	Лекція, практичне заняття	1, 5, 8,10 - 14	2/2	2 тижні
4	<p>Тема 5. Моделі аналізу вигод і витрат</p> <p>Сутність аналізу вигод і витрат. Його значення і застосування в межах України і за кордоном. Значення часу для проведення аналізу. Аналіз вигод і витрат в маркетингових дослідженнях та інвестиційній діяльності. Організаційні моделі аналізу вигід – витрат. Основні моделі аналізу</p>	Лекція, практичне заняття	1, 5, 8,10 - 14	2/2	2 тижні
4	<p>Тема 6. Методи ситуаційного аналізу в прийнятті управлінських рішень</p> <p>Сутність ситуаційного аналізу. Інформаційно-організаційна модель виконання ситуаційного аналізу. Методи ситуаційного аналізу в умовах визначеності, ризику, невизначеності, конфлікту. Ситуаційний аналіз і бізнеспланування. Застосування ситуаційного</p>	Лекція, практичне заняття	1-5, 7, 10-16	2/2	2 тижні

	аналізу суб'єктами господарювання.				
4	<p>Тема 7. Програмно-цільове управління та управлінські рішення Еволюція розуміння і передбачення майбутнього суб'єктів господарської діяльності. Сутність, завдання, умови розвитку цільового підходу до прийняття управлінських рішень на сучасному етапі. Види програм. Характеристика комплексної програми. Процес формування програми. Єдність і відмінність планів і програм. Ефективність програм (економічна, соціальна, екологічна). Приклади державних, галузевих і регіональних комплексних програм.</p>	Лекція, практичне заняття	1-5, 7, 10-16	2/2	2 тижні
4	<p>Тема 8. Моделі розв'язання проблем безбиткової діяльності Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи і фінансові результати. Визначення постійних і перемінних витрат. Основні методи диференціації витрат. Моделювання бажаного рівня прибутку в процесі операційного аналізу “витрати-обсяг-прибуток”. Аналітичні моделі визначення безбиткового виробництва продукції. Аналітична робота з підготовки проектів управлінських рішень про досягнення розміру прибутку, про обсяг виробництва для одержання встановленого прибутку, про зниження ціни для розширення ніші ринку</p>	Лекція, практичне заняття	1-5, 7, 10-16	2/2	2 тижні

Силабус курсу розробила професор Кундря-Висоцька Оксана Петрівна